

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

12 januari 2000

BELEIDSNOTA

Sport

1999-2004

ingediend door de heer Johan Sauwens,
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Ambtenarenzaken en Sport

Met deze beleidsnota wordt voor de periode 1999-2004 een meer concrete uitwerking gegeven van de basisopties in het regeerakkoord. Een beleidsnota geeft de grote strategische keuzen en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weer. De nota is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister, Johan Sauwens, en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement.

In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen, daar waar nodig, ter goedkeuring aan de Vlaamse regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

INHOUDSTAFEL

	Blz.
1. Afbakening van het beleidsdomein sport	4
2. Maatschappelijke ontwikkelingen met een impact op sport	5
2.1. Toenemende individualisering en utilitarisme	5
2.2. Toenemende vergrijzing van de bevolking	6
2.3. Wijzigend vrijetijdsgedrag en afnemende fysieke conditie	7
2.4. Evoluerende bestuurlijke organisatie	8
2.5. Internationalisering van de sport en invloed van de media	9
3. Missie en visie	11
4. De strategische doelstellingen	12
4.1. De sportparticipatie verhogen.	12
4.2. De kwaliteit van het sportaanbod verhogen in hoofde van alle actoren en op alle niveaus.	13
4.3. Het responsabiliseren van alle actoren, ieder op zijn niveau.	15
4.4. Het vrijwaren van de integriteit van de sport op alle vlakken.	17
5. Kritische succesfactoren	19
5.1. Sportpromotie	20
5.2. Stimuleren van een planmatige aanpak van de infrastructuurinplanting en -uitbouw en een optimaal gebruik van de aanwezige sportinfrastructuur	21
5.3. Voeren van een integraal topsportbeleid.	23
5.4. Verdere federalisering van de sportbonden	24
5.5. Stimuleren en ondersteunen van beleidsvoorbereidend / beleidsondersteunend en toegepast sportwetenschappelijk onderzoek	25
5.6. Uitbouw van een actieplan voor medisch verantwoord sporten	26
5.7. Uitbouw van de driehoek gemeente - sportclub - school	27
5.8. Uitbouw en officialisering van de sportkaderopleidingen (Vlaamse Trainersschool)	28
5.9. Herdefiniëren van de opdrachten van het Bloso en operationalisering van de afdeling Jeugd en Sport binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap	30

1. Afbakening van het beleidsdomein sport

De Vlaamse regering heeft doelbewust gekozen voor een eigen Vlaams sportbeleid enerzijds via een afzonderlijk bevoegdheidspakket binnen de Vlaamse regering en anderzijds door een aanzienlijke verhoging van de budgettaire middelen voor sport.

Sport behoort m.a.w. niet langer tot het beleidsdomein Cultuur.

Meer nog, ook het Medisch Verantwoord Sporten en de middelen voor de internationale promotie van Vlaanderen via de sport zijn voor het eerst toegewezen aan de Vlaamse minister voor Sport.

Dit alles creëert de mogelijkheid om een coherent, transparant en integraal Vlaams sportbeleid te voeren.

In deze beleidsnota wordt geformuleerd hoe en op welke wijze de Vlaamse regering een sportbeleid wil voeren dat erop gericht is zoveel mogelijk mensen in Vlaanderen aan te zetten tot een actieve en kwaliteitsvolle sportbeoefening, waarbij ook de integriteit van de sport gevrijwaard wordt.

2. Maatschappelijke ontwikkelingen met een impact op sport

2.1. *Toenemende individualisering en utilitarisme*

Een fundamenteel kenmerk van de huidige samenleving is de toenemende individualisering. Het individu wordt als maatstaf genomen. Wat belangrijk en waardevol is, wordt niet langer via traditie overgedragen, maar wordt meer en meer door het individu zelf bepaald. Het zijn niet langer groepen maar individuen die kiezen uit het sportaanbod. Voorkeuren zijn minder stuurbaar dan in het verleden. We stellen tevens vast dat de sportmarkt kosten noch moeite spaart om dit keuzegedrag te beïnvloeden. De sportconsument speelt hier gretig op in, wat aanleiding geeft tot een meer wisselend gedrag, het zogenaamde “zappen op sport”.

Onze maatschappij wordt eveneens gekenmerkt door een utilitaristisch denken en handelen. Er wordt veel belang gehecht aan materiële welvaart, economische productiviteit, efficiëntie en concurrentiekracht. Waarden als trouw, onbaatzuchtigheid en fair-play verliezen hun aantrekkingskracht. Deze evolutie staat haaks op de nood aan inzet van de vele tienduizenden vrijwilligers, zonder dewelke het sportgebeuren onmogelijk kan functioneren.

De integriteit van de sport wordt aangetast door dit “materialistisch en utilitaristisch” denken en handelen. Elke sportbeoefenaar en/of bij de sport betrokkene moet een referentiekader krijgen dat hem of haar in staat moet stellen een verantwoorde keuze te maken. De meest elementaire sportwet, die van de eerlijke krachtmeting, moet hersteld worden. Een sportethische code dringt zich op als we ‘sportief gedrag’ op het sportveld centraal willen stellen.

Het toegenomen vrijetijdsaanbod is bovendien een extra uitdaging. Sport bevindt zich in een concurrentiële positie t.a.v. andere vrijetijdsbestedingen en utilitaristische bezigheden (computer, TV, ...). De intrinsieke waarde van sport is voldoende groot (maatschappelijk, vormend, sociaal,...) om aan deze concurrentie het hoofd te bieden op voorwaarde evenwel dat een dynamisch kwaliteitsproduct wordt aangeboden.

Positief daarentegen is het toegenomen besef van de waarde van het eigen lichaam en de noodzaak om dit enigszins te cultiveren (vanuit een gezondheidsbesef, een schoonheidsideaal).

2.2. *Toenemende vergrijzing van de bevolking*

De bevolking in Vlaanderen groeit stelselmatig en zal dit ook de komende jaren blijven doen, zij het aan een trager ritme. De toename heeft vooral te maken met een zich verder doorzettende vergrijzing. Na 2000 is de groei van het aantal hoogbejaarden opvallend.

Het aandeel van de senioren (50+) in de totale populatie zal nog toenemen. In tegenstelling tot vroeger, blijft deze bevolkingscategorie, langer dynamisch (actieve levenshouding) en beschikt meer en meer over een ruim financieel budget. Deze (tijdelijke) trend biedt opportuniteiten voor het sportbeleid, met als consequentie een aanpassing van het sportaanbod aan deze specifieke bevolkingsgroep.

Het relatieve aandeel van de jeugd in de totale bevolkingspiramide verkleint. Deze evolutie wordt binnen de sportsector als bedreigend ervaren.

Daarnaast groeit het allochtone bevolkingsdeel verder aan (weliswaar beperkt). De integratie van deze bevolkingsgroep in het Vlaamse cultureel- maatschappelijke leven vormt een belangrijke opdracht zowel voor de overheid als voor de burger. Sport is hierbij een uitstekend instrument.

2.3. *Wijzigend vrijetijdsgedrag en afnemende fysieke conditie*

Mede als gevolg van een veranderende arbeidsinvulling (deeltijdse banen, flexibele werkregeling, arbeidsduurvermindering, etc) blijft de beschikbare vrije tijd toenemen. Maar ook de vrije tijd is meer en meer onderhevig aan de regels van de flexibiliteit. Voor de sportbeoefening, die vaak in georganiseerd verband gebeurt, is dit een bedreigende evolutie. Andere vrijetijdsvormen (computerspelletjes, internet, muziek, tekenacademie, etc) hebben vaak een geïndividualiseerd karakter en zijn meer utilitaristisch ingesteld. Ze betekenen dan ook een ernstige concurrentie voor de sport.

Er ontwikkelt zich tevens een tendens tot het verlaten van het klassieke sportpatroon, waarbij de consument zich toelegt op een bepaalde sport in een bepaalde club en deze trouw blijft. De consument zoekt nu meer kort-durende bewegingsmomenten, waarbij hij t.o.v. de organisatie of club geen enkel engagement opneemt. Hij vliindert van club naar club of van organisatie naar organisatie en proeft van het leuke aanbod. Dit verschijnsel doet zich vooral voor bij de jeugd en vormt een bedreiging voor een life-time-sportbeoefening.

Het ecologisch bewustzijn bij de bevolking groeit, zonder dat dit nadrukkelijk gepaard gaat met een overeenstemmend gedrag. Mede als gevolg van een utilitaristische en prestatiegerichte maatschappijvisie stijgt de vraag naar sportbeleving in de natuur en naar stille sportvormen. De burger wil meer en meer ontsnappen aan het jachtige ritme en zoekt ontspanning en avontuur in symbiose met of in confrontatie met de natuur. Dit vormt een bedreiging voor de eerder schaarse natuurlokaties, die ook andere functies te vervullen hebben. Het verzoenen van deze tegenstellingen vormt een belangrijke uitdaging voor de toekomst.

Opeenvolgende studies wijzen ondubbelzinnig op een negatieve evolutie van de fysieke conditie van de jeugd. Jongeren zijn meer en meer in de ban van de moderne informatietechnologieën en ondergaan een toenemende prestatiedruk vanuit de school. Deze tendens kan op termijn een bedreiging vormen voor de volksgezondheid.

Daar tegenover staat dat er bij het publiek een stijgende vraag is naar kwaliteit van het sportaanbod. Bij de jongeren merken we tevens, onder invloed van de moderne communicatietechnieken, een snel wijzigende interesse voor diverse sport- en cultuuraanbiedingen. Dit resulteert in een frequent overstappen van de ene sport naar de andere. Het sturen van deze tendensen in het sportgedrag dient zich als opportuniteit aan.

2.4. *Evoluerende bestuurlijke organisatie*

De verdere federalisering biedt de gemeenschappen de kans een eigen dynamiek te ontwikkelen. De Vlaamse regering wenst dan ook een eigen sportbeleid te voeren gericht op de specifieke noden en behoeften van de Vlaamse bevolking, weliswaar afgestemd op de internationale ontwikkelingen inzake sport.

Vlaanderen moet enerzijds een voortrekkersrol spelen ten aanzien van het Europees sportbeleid (vb. WADA) en anderzijds de eigen noden behartigen zoals de herpositionering van het Vlaamse sportaanbod in Brussel.

Het vertrouwen van de burger in de overheid daalt. De lokale besturen scoren hier nog het best. De gemeente staat inderdaad het dichtst bij de burger en is als bestuursorgaan dan ook het best geplaatst om de samenwerking tussen plaatselijke clubs, scholen en sporters te coördineren. Kwaliteit en uitwisseling dienen hierbij centraal te staan.

Er is door de gemeenten reeds veel geïnvesteerd in de sport (uitbouw van infrastructuur en personeelsbestand). Toch zijn er nog heel wat gemeenten die noch over de noodzakelijke sportinfrastructuur noch over een sportdienst beschikken. Daar waar de gemeentelijke sportdiensten voorheen vooral een loketfunctie vervulden, is er nu een stijgend bewustzijn vast te stellen voor integrale kwaliteitszorg in de sport. Deze sensibilisering is evenwel nog onvoldoende omgezet in concrete maatregelen en acties op lokaal vlak.

Gelijktijdig is er een evolutie in het verwachtingspatroon van de sportconsument. Deze verlangt meer en meer kwaliteit van het sportaanbod en een betere informatie van de lokale overheid. Deze beide evoluties dienen zich aan als een opportuniteit.

2.5. *Internationalisering van de sport en invloed van de media*

Terwijl sport vroeger een meer lokale impact had, heeft ze de laatste twee decennia een explosie gekend en zich meer nadrukkelijk over de landsgrenzen heen ontwikkeld. Deze evolutie is mede in de hand gewerkt door de exponentiële groei van nieuwe communicatietechnologieën, de impact van vooral de beeldmedia en de democratisering van de transportmiddelen. De wereld is een dorp geworden.

Door deze mondialisering heeft de sport een belangrijke economische impact verworven. De (beeld)media spelen hierbij een determinerende rol. De organisatie van grote internationale sportmanifestaties vergt enorme investeringen. Het gevaar is reëel dat kleinere landen of regio's hier niet meer voor in aanmerking komen. Het zal ook voor Vlaanderen almaar moeilijker worden om internationale competities of kampioenschappen naar zich toe te halen vanwege de hoge kostprijs.

Door het openstellen van de grenzen en door een liberalisering van de markt vinden meer en meer buitenlandse profsporters werk in Vlaanderen en vormen zij een bedreiging en een concurrentie voor Vlaamse top- of profsporters in eigen land. Het beschikbaar zijn van (goedkoop) buitenlands talent verdringt in sommige sporten de noodzakelijke uitbouw van een eigen jeugdsportbeleid

Deze ontwikkeling biedt evenwel tegelijkertijd het voordeel dat ook getalenteerde Vlaamse sporters en trainers gemakkelijker een carrière kunnen uitbouwen in het buitenland.

Om de concurrentie met het buitenland te kunnen aangaan, laten clubs en/of sportmakelaars zich soms verleiden tot oneerbare praktijken, waarbij jonge buitenlandse sporters misbruikt worden.

Regelgeving en richtlijnen worden meer en meer voorbereid of uitgevaardigd op Europees niveau (bv. arrest Bosman, medisch toezicht, inschaling en afstemming van de diploma's, etc...). Dit biedt als voordeel dat Vlaamse sportactoren in een meer gelijke concurrentiepositie komen te staan binnen de Europese context. Op termijn zal er zich dan ook een harmonisatie van het sportlandschap voordoen op Europees niveau.

De media spelen een belangrijke rol in de perceptie van het sportgebeuren. Vooral de beeldmedia zijn een sterke factor in de beeldvorming van een bepaalde sport en van de sport in 't algemeen. Onder invloed van het heersende maatschappelijke waardenpatroon (individualisme, utilitarisme, economische productiviteit) komen enkel de economisch rendabele sporten uitgebreid aan bod in de media. Financieel rendement is hier het hoofdmotief. Minder interessante "kijksporten" worden van het scherm geweerd en ontberen zo de noodzakelijke promotiekanalen. De (internationale) sportfederaties komen onder druk te staan om hun sport TV-minded te maken teneinde een financiële return te kunnen realiseren. De eigenheid van de sport wordt aldus bedreigd door commerciële belangen.

De toename van de media-aandacht voor sport creëert anderzijds nieuwe kansen om een gerichte sportpromotie te voeren en om de sportparticipatie van de bevolking te doen toenemen.

3. Missie en visie

Vanuit het besef dat een regelmatige sportbeoefening een positieve invloed heeft op zowel de volksgezondheid, de maatschappelijke en sociale integratie, als op de karaktervorming en het welzijnsgevoel van het individu, omschrijft de Vlaamse regering haar missie inzake sport als volgt:

“Een sportbeleid voeren om zoveel mogelijk mensen in Vlaanderen zo regelmatig mogelijk te laten sporten op ieders prestatieniveau, in kwaliteitsvolle omstandigheden en dit met uitdrukkelijke vrijwaring van de integriteit van de sport”

Met deze missie wordt een sportaanbod beoogd dat waarborgen biedt tot sportbeoefening op ieders prestatieniveau, met andere woorden, zowel geschikt is voor recreatie-, competitie- als topsport. Tevens dient dit sportaanbod van een kwalitatief hoogstaand niveau te zijn en in kwaliteitsvolle omstandigheden (infrastructuur, begeleiding, regelgeving) aangeboden te worden. Er dient eveneens uitdrukkelijk over gewaakt te worden dat de integriteit van de sport gevrijwaard wordt (anti-doping, fairplay, anti-hooliganisme, etc.)

De wijze waarop de Vlaamse regering deze missie zal vervullen, wordt verwoord in de visie:

“Maximaal de verantwoordelijkheden en de acties brengen op dat niveau waar men optimaal kan instaan voor: kwaliteit, klantgerichtheid, rationalisering en integriteit”.

4. De strategische doelstellingen

Uitgaande van de hoger geschetste maatschappelijke ontwikkelingen en de missie en de visie van de Vlaamse regering worden vier strategische doelstellingen vooropgesteld die tot een trendbreuk moeten leiden:

- De sportparticipatie verhogen.
- De kwaliteit van het sportaanbod verhogen in hoofde van alle actoren en op alle niveau's.
- Het responsabiliseren van alle actoren, ieder op zijn niveau.
- Het vrijwaren van de integriteit van de sport op alle vlakken.

4.1 *De sportparticipatie verhogen.*

Met deze strategische doelstelling beoogt de Vlaamse regering de niet-sporter en de niet-georganiseerde sporter regelmatig aan sport te laten doen. Wegens de noodzaak aan kwalitatieve begeleiding en ondersteuning en omwille van het sociale aspect gebeurt dit best in clubverband. Voor volwassenen betekent regelmatige sportbeoefening 1u of meer sporten per week en voor de jeugd (tot 18 jaar) 2u of meer per week (de uren LO niet meegerekend).

Door de sportparticipatie te verhogen en meer mensen tot regelmatige sportbeoefening aan te zetten kan een bijdrage geleverd worden tot verbetering van de volksgezondheid in 't algemeen en van de fysieke conditie van de jeugd in het bijzonder. Tevens worden het welzijn van het individu en zijn sociaal-maatschappelijke integratie bevorderd.

Met de realisatie van deze doelstelling worden volgende beleidseffecten beoogd:

- algemeen: een hogere sportparticipatie bij de hele bevolking in Vlaanderen;
- prioritair: een hogere sportparticipatie bij de jeugd.

Hiertoe worden volgende strategische projecten opgezet:

- de organisatie van een uitgebreid sportparticipatieonderzoek op Vlaams niveau ;
- het lanceren van een sportpromotiecampagne op Vlaams niveau in samenwerking met alle actoren;
- een verhoogde en gerichte sportpromotie en sensibilisering in de Vlaamse rand rond Brussel en het Brussels hoofdstedelijk gebied;

4.2 De kwaliteit van het sportaanbod verhogen in hoofde van alle actoren en op alle niveaus.

Deze strategische doelstelling beoogt het verbeteren en versterken van alle aspecten (infrastructuur, begeleiding, materiaal, organisatie,) die de kwaliteit van het sportaanbod (inzake programma, activiteiten, promotie,) mee helpen bepalen. Deze kwaliteitsaanpassing dient te gebeuren op alle niveau's maar met bijzondere aandacht voor het lokale en het Vlaamse niveau.

De realisatie ervan dient te gebeuren door alle actoren, meer in het bijzonder door de gemeentelijke sportdiensten, de plaatselijke sportclubs, de sportfederaties, de schoolsportorganisaties en het Bloso.

Conform het decreet houdende erkenning en subsidiëring van de Vlaamse sportfederaties (13/4/99) zullen die sportfederaties gesubsidieerd worden die voorkomen op de sporttakkenlijst van de Vlaamse regering. Zij dienen sportactiviteiten aan te bieden die een voldoende regelmatige en fysieke inspanning vereisen met competitief en participatief karakter - individueel of in ploegverband.

Ook de sportfederaties die sportieve activiteiten aanbieden die niet opgenomen zijn in het sporttakkenbeleid, bieden aan een deel van de bevolking waardevolle kansen tot sportieve vrijetijdsbesteding (volkssporten, openluchtrecreatie,...). De aangeboden activiteiten versterken o.a. mee het sociale weefsel en welzijn binnen de maatschappij. Voor deze sportfederaties zal een decretaal initiatief genomen worden om deze lacune in de regelgeving op te vangen teneinde deze recreatieve structuren te kunnen ondersteunen en zo de kwaliteit van dit aanbod te verzekeren en een verhoging van de sportparticipatie te realiseren.

De Vlaamse overheid heeft ook de opdracht om de sportbeoefening in de commerciële sector te bewaken en daar waar nodig kwalitatief te sturen. In navolging van het regeerakkoord zal, in overleg met alle betrokken partijen, een initiatief genomen worden om de professionele, kwalitatieve begeleiding en werking van de fitnesscentra te bevorderen zodat de sportbeoefenaars op een verantwoorde wijze opgevangen worden en specifiek begeleid worden i.f.v. hun noden en doelen.

Door de kwaliteit van het sportaanbod te verhogen zal aan een belangrijke voorwaarde voldaan worden om enerzijds de sportparticipatie te verhogen en anderzijds om het drop-out-verschijnsel (vooral bij jongeren) tegen te gaan. Uit analyse van de omgevingsfactoren blijkt eveneens dat de consument om kwaliteit vraagt.

Door de kwaliteit van het sportaanbod te verhogen kan een sportproduct aangereikt worden dat kan concurreren met andere vormen van vrijetijdsbeoefening.

Tevens zal het gevoel van succes en voldoening bij de sporter toenemen, zal de betrokkenheid van de vrijwilligers in de georganiseerde sportstructuren versterkt worden en verhoogt de kans op integratie van achtergestelde, kansarme bevolkingsgroepen.

Met de realisatie van deze doelstelling worden volgende beleidseffecten beoogd:

- een hogere kwaliteit van het sportaanbod;
- een betere kwalitatieve werking van de sportactoren zelf;

- een verhoging van de maatschappelijke participatie en engagement.

Hiertoe worden volgende strategische projecten opgezet:

- het uitreiken van kwaliteitslabels aan sportclubs;
- de aanpassing van het uitvoeringsbesluit op het decreet van de gemeentelijke en provinciale sportdiensten in functie van kwaliteitszorg en jeugdsport;
- een decretaal initiatief teneinde de organisaties te kunnen ondersteunen die voor hun aangesloten leden sportieve, recreatieve activiteiten met een maatschappelijke relevantie organiseren.
- een uitbreiding van het tewerkstellingsproject voor Vlaamse topsporters
- een uitbreiding van het aantal sporten in de topsportscholen en dit in functie van de sporttakken weerhouden in het topsportbeleid;
- een betere en meer gerichte informatiedoorstroming vanuit het Bloso naar de Vlaamse rand rond Brussel en het Brussels hoofdstedelijk gebied;
- het officialiseren en intensifiëren van de sportkaderopleidingen van de Vlaamse Trainersschool;
- kwaliteitscontrole en begeleiding van fitnesscentra.

4.3 *Het responsabiliseren van alle actoren, ieder op zijn niveau.*

De sportactoren worden door de Vlaamse overheid ondersteund om de strategische doelstellingen te realiseren maar bepalen zelf de wijze waarop. Via effectmeting zal moeten worden aangetoond of de doelstellingen effectief en efficiënt worden uitgevoerd en bereikt.

Door het responsabiliseren van alle actoren wordt ook het principe van de subsidiariteit gerespecteerd en aangemoedigd (wat goed op een lager niveau kan gebeuren, moet niet gebeuren op een hoger niveau). Hierdoor wordt de betrokkenheid van de burger vergroot en zal eveneens de klantgerichtheid toenemen met als resultaat een algemene kwaliteitsverhoging. De gemeenten zullen hierin een centrale rol vervullen. Een toename van het aantal erkende en gesubsidieerde sportdiensten moet nagestreefd worden zodat zoveel mogelijk burgers, via het Vlaams sportbeleid, tot sporten worden aangezet.

De scholen worden in het sportbeleid als een belangrijke actor aanzien. De overheid heeft de plicht om, via alle mogelijke kanalen, de gezondheid van de bevolking en in het bijzonder van de jeugd te bewaken en te bevorderen. Wegens de alarmerende berichten over de nog steeds dalende fysieke conditie en het toenemende overgewicht bij de jeugd, zal vanuit de bevoegdheid sport overleg gepleegd worden met onderwijs over de toename van het aantal uren lichamelijke opvoeding in het lager en secundair onderwijs. Enkel via de school kunnen aan alle jongeren voldoende bewegingsactiviteiten aangeboden worden en kan het belang van sportbeoefening bij de jeugd overgebracht worden.

Ook via de naschoolse opvang kunnen jongeren in contact gebracht worden met verschillende bewegingsvormen en sporttakken en kunnen ze aangezet worden tot permanente sportbeoefening. Tevens moeten de studenten in het hoger onderwijs ook gestimuleerd worden en de kansen krijgen om blijvend aan sport te doen

Ondanks de toegenomen vrije tijd vertoeven de meeste mensen dagelijks meerdere uren in hun werksituatie. Zowel de werknemer, als de werkgever, als de overheid hebben baat bij het creëren van een sportaanbod op het werk.

Wetenschappelijke studies hebben aangetoond dat lichaamsbeweging een positieve impact heeft op de gezondheid (daling van bloeddruk, van cholesterol, van rugklachten, van hartklachten, van depressies,...). Kortom de morbiditeit en mortaliteit daalt.

Bewust van dit fenomeen bieden enkele bedrijven in Vlaanderen aan hun werknemers sportfaciliteiten aan, weliswaar ook vanuit andere uiteenlopende doelstellingen (imago, werksfeer,...). Vaak beperkt dit zich tot enkele competitieve sportploegen maar soms wordt ook een waardevol recreatief sportprogramma in het bedrijf zelf aangeboden (fitness, aerobic, jogging,...). Dit laatste kan niet-sporters aanzetten tot life-time sportbeoefening. De overheid dient zich ook op dit terrein dus meer te manifesteren.

De clubs en/of sportmakelaars dienen hun verantwoordelijkheid te nemen voor alle buitenlandse sporters die zij naar Vlaanderen hebben gebracht. Overleg met de federale overheid is noodzakelijk om vormen van mensenhandel in de sport te voorkomen en te bestrijden.

Met de realisatie van deze doelstelling worden volgende beleidseffecten beoogd:

- een efficiënte aanwending van de beschikbare middelen;
- een sneller inspelen op nieuwe behoeften en vernieuwingen;
- een verhoogde eigen inbreng van middelen voor bepaalde actoren;
- het verhogen van het aantal erkende en gesubsidieerde sportdiensten
- het uitreiken van kwaliteitslabels aan sportclubs;
- het verhogen van het aantal uren L.O. in het lager en secundair onderwijs (overleg).
- het verhogen van de naschoolse sportparticipatie (intramuros) in het lager, secundair en hoger onderwijs.

Hiertoe worden volgende strategische projecten opgezet:

- het afsluiten van lokale sportconvenanten met als partners de gemeenten, de scholen en de sportclubs;
- het activeren en ondersteunen van de Vlaamse sportclubs in de Vlaamse rand rond Brussel en in het Brussels hoofdstedelijk gebied door de Bloso-inspectiedienst Vlaams Brabant als centraal aanspreekpunt te activeren in samenwerking met respectievelijk de provinciale sportdienst Vlaams Brabant en de Vlaamse Gemeenschapscommissie;
- het aanpassen van het decreet bestuurlijk beleid betreffende het Bloso;
- overleg met onderwijs o.a. i.v.m. het aantal uren L.O. en de naschoolse sportbeoefening (intramuros);
- het realiseren van een concrete invulling van de flexibele opdracht van de leerkrachten LO in overleg en samenwerking met alle actoren.

4.4 Het vrijwaren van de integriteit van de sport op alle vlakken.

Met deze strategische doelstelling wordt beklemtoond dat de intrinsieke waarde van de sport dient vooropgesteld te worden en dit met bijzondere aandacht voor het medisch verantwoord sporten. De sportbeleving dient te primeren op het commerciële en economische aspect van de sportbeoefening.

Deze doelstelling vindt haar basis in de bezorgdheid om het lichamelijk en psychisch welzijn van de sportbeoefenaar zowel te bevorderen als te beschermen.

De vrijwaring van de volksgezondheid (overbelasting, doping,...) en het terugdringen van een ongezonde prestatiedrang wordt eveneens beoogd met deze doelstelling.

Met de realisatie van deze doelstelling worden volgende beleidseffecten beoogd:

- een positief imago van de sport, in 't bijzonder van de topsport;
- het verhogen van de fairplay;
- het verhogen van de veiligheid.

Hiertoe wordt volgend strategisch project opgezet:

- het opmaken van een actieplan medisch verantwoord sporten (zie ook KS6).

5. Kritische succesfactoren

Kritische succesfactoren geven aan welke essentiële voorwaarden dienen vervuld te worden om de strategische doelstellingen te kunnen realiseren.

Zij geven aan welke terreinen van het beleid cruciaal zijn voor het bereiken van de strategische doelstellingen.

Zij hebben betrekking op een beperkt aantal werkingsvelden, interne of externe, waarin de overheid uitstekend moet presteren om de strategische doelstellingen te kunnen realiseren.

Voor elk van de kritische succesfactoren worden de verwachte beleidseffecten vermeld. Het betreft hier de zichtbare resultaten die de Vlaamse regering hoopt te bereiken wanneer aan de kritische succesfactor op afdoende wijze wordt voldaan.

Volgende kritische succesfactoren worden weerhouden :

- Sportpromotie;
- Stimuleren van een planmatige aanpak van de infrastructuurinplanting en -uitbouw en optimaal gebruik van aanwezige sportinfrastructuur;
- Voeren van een integraal topsportbeleid;
- Verdere federalisering van de sportbonden;
- Stimuleren en ondersteunen van beleidsvoorbereidend / beleidsondersteunend en toegepast sportwetenschappelijk onderzoek;
- Uitbouw van een actieplan voor medisch verantwoord sporten;
- Uitbouw van de driehoek gemeente - sportclub - school;
- Uitbouw en officialisering van de sportkaderopleidingen (Vlaamse Trainersschool);
- Herdefiniëren van de opdrachten van het Bloso en operationalisering van de afdeling Jeugd en Sport binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

5.1 *Sportpromotie*

De burger dient overtuigd te worden van de positieve effecten van regelmatige sportbeoefening. Hij moet ook aangemoedigd worden om zijn vrijetijdsgedrag bij te sturen.

Als de jeugd reeds van in een vroeg stadium kan gesensibiliseerd worden tot een actieve en regelmatige sportbeoefening zal dit een weerslag hebben op het latere sportgedrag en de kans op life-time-sporten vergroten.

Sportpromotie is een geheel van maatregelen en acties zoals informeren, communiceren en sensibiliseren welke door alle sportactoren en op alle niveaus dienen ondernomen en uitgevoerd te worden met het oog op het stimuleren tot een regelmatige sportbeoefening (bij voorkeur in clubverband).

Sportpromotie is essentieel om een verhoging van de sportparticipatie te realiseren.

De Vlaamse regering zal hiertoe volgende strategische projecten opzetten:

- het lanceren van een sportpromotiecampagne op Vlaams niveau in samenwerking met alle actoren;
- een verhoogde en gerichte sportpromotie en sensibilisering in de Vlaamse rand rond Brussel en het Brussels hoofdstedelijk gebied.

5.2 *Stimuleren van een planmatige aanpak van de infrastructuurinplanting en -uitbouw en een optimaal gebruik van de aanwezige sportinfrastructuur*

Sportinfrastructuur is een belangrijk instrument voor het voeren van een doeltreffend sportbeleid. Zonder geschikte infrastructuur kunnen heel wat sporten niet beoefend worden. Veel van deze infrastructuur is eveneens noodzakelijk om een permanente sportbeoefening gedurende het ganse jaar mogelijk te maken.

Nationale en internationale sportfederaties leggen alsmaar meer sporttechnische en kwalitatieve criteria op inzake sportinfrastructuur. Ook de burger stelt steeds meer eisen op het vlak van een degelijke sportinfrastructuur.

In sommige gebieden van Vlaanderen bestaat er een (over)concentratie van hetzelfde type infrastructuur (bv. atletiekpistes, zwembaden) met als gevolg een weinig rendabel gebruik en een negatieve exploitatiekost. Gelijktijdig zijn er in Vlaanderen nog “witte vlekken”, m.a.w. regio's waar geen of onvoldoende sportinfrastructuur voorhanden is. Deze ongelijkmatige spreiding bemoeilijkt het voeren van een doeltreffend en kwaliteitsvol sportbeleid.

Er is ook heel wat sportinfrastructuur aanwezig (inzonderheid in scholen) die niet opengesteld wordt voor derden. Een vaak aangehaalde reden hiervoor is het gebrek aan toezicht en exploitatiemiddelen. Het behoort tot de opdracht van de Vlaamse overheid om de eigenaars van deze infrastructuur te overtuigen tot een (naschoolse) openstelling, in overleg met de lokale sportactoren. Om deze openstelling aan te moedigen zal onderzocht worden of een tewerkstellingsproject voor zaalwachters opgestart kan worden. Zo kan de problematiek van het toezicht ondervangen worden.

De lokale besturen dienen gestimuleerd te worden tot overleg en tot een planmatige uitbouw van hun sportinfrastructuur. Vastgesteld wordt dat gemeenten vaak andere prioriteiten leggen met de middelen die zij ter beschikking krijgen via het investeringsfonds. De bouw van nieuwe en noodzakelijke sportinfrastructuur wordt vaak uitgesteld of afgevoerd bij gebrek aan de nodige budgettaire middelen.

Het regeerakkoord stelt eveneens dat er aandacht moet besteed worden aan het realiseren van kleinschalige sportinfrastructuur. Zo kan de sportparticipatie verhoogd worden in verstedelijkte gebieden. De relatie met andere maatschappelijke programma's (vb. SIF) dient hierbij onderzocht te worden.

De Vlaamse regering wil dan ook de mogelijkheid onderzoeken voor het creëren van een sportinfrastructuurfonds om enerzijds subsidies te verstrekken aan die gemeenten waar objectief gezien onvoldoende sportinfrastructuur aanwezig is en waarbij de financiële armslag van de betrokken gemeenten te beperkt is en anderzijds kleinschalige sportinfrastructuur te realiseren.

Ook de combinatie van natuur en sport vraagt de nodige aandacht. Voor milieubelastende en/of geluidshinderende sporten (bv. motorcross, karting, kleischietsen,...) worden best specifieke oplossingen gezocht inzake ruimtelijke ordening en milieu. Het is aangewezen op de verschillende gewestplannen speciale zones voor deze sporten af te bakenen. Een structureel overleg zal georganiseerd worden met de bevoegde administraties voor ruimtelijke ordening en milieu om tot een gecoördineerd beleid te komen met wederzijds respect voor elkaar belangen en doelstellingen.

Aan deze essentiële voorwaarden zal moeten voldaan worden om een verhoging van zowel de sportparticipatie als de kwaliteit van het sportaanbod te kunnen realiseren.

Deze succesfactor draagt eveneens bij tot het responsabiliseren van bepaalde actoren.

Met het oog op een verhoging van zowel de sportparticipatie als de kwaliteit van het sportaanbod wil de Vlaamse regering een optimale en landelijke spreiding realiseren van zowel klassieke als milieubelastende sportinfrastructuur en een hogere beschikbaarheid van bestaande sportinfrastructuur (van scholen).

De Vlaamse regering zal hiertoe volgende strategische projecten opzetten:

- het in kaart brengen van de sportinfrastructuur-arme gebieden in Vlaanderen;
- overleg opzetten met de gemeenten uit de sportinfrastructuur-arme gebieden om te komen tot een planmatige en doeltreffende infrastructuuruitbouw;
- de mogelijkheid onderzoeken voor de creatie van een sportinfrastructuur-fonds;
- het uitwerken van een tewerkstellingsproject voor zaalwachters, teneinde het toezicht op nieuwe beschikbare sportinfrastructuur te kunnen ondersteunen;
- overleg opzetten met de afdelingen ruimtelijke ordening, milieu, natuur, bos en groen, het Bloso en de betrokken sportactoren om te komen tot een globaal inplantingsplan voor milieubelastende sportinfrastructuren

5.3 *Voeren van een integraal topsportbeleid.*

Het voeren van een integraal topsportbeleid betekent het coördineren van de verschillende facetten van het topsportbeleid op het vlak van infrastructuur, evenementen, tewerkstelling topsporters, topsportscholen, subsidiëring, etc. in samenspraak met de betrokken actoren.

Een integraal topsportbeleid biedt aan de talentvolle sporters maximale ontplooiingskansen om topsportprestaties te leveren op Europees en Wereldniveau.

Topsport heeft een voorbeeldfunctie en werkt sportparticipatieverhogend. Ze zorgt mede voor een belangrijke uitstraling van Vlaanderen in het buitenland.

De Vlaamse regering zal een bijdrage leveren opdat Vlaamse atleten zich in optimale omstandigheden kunnen voorbereiden om topsportprestaties te leveren op Europees en Wereldniveau. Zij zal eveneens ondersteuning (projectsubsiëring) bieden aan internationale topsportmanifestaties die in Vlaanderen georganiseerd worden en dit o.a. in het belang van de internationale uitstraling van Vlaanderen.

De Vlaamse regering zal hiertoe volgende strategische projecten opzetten:

- een uitbreiding van het tewerkstellingsproject voor Vlaamse topsporters;
- een uitbreiding van het aantal sporten in de topsportscholen en dit in functie van de sporttakken weerhouden in het topsportbeleid;
- het uittekenen van een coherent subsidiebeleid inzake ondersteuning van internationale topsportmanifestaties in Vlaanderen.

5.4 *Verdere federalisering van de sportbonden*

De meeste sportfederaties hebben zich aangepast aan de federale staatsstructuur en hebben zich conform het decreet van 2 maart 1977 opgesplitst in een Vlaamse en een Franstalige sportfederatie. Voor de sporters aangesloten bij een erkende Vlaamse sportfederatie kan de Vlaamse overheid een specifiek en ondersteunend sportbeleid voeren.

Enkele grote sportbonden (voetbalbond, basketbalbond, wielrijdersbond) hebben steeds geweigerd hun organisatiestructuur aan te passen aan de staatshervorming. Zij vertegenwoordigen populaire sporten en tellen een kwart van de Vlaamse sportbeoefenaars onder hun leden. De Vlaamse overheid kan momenteel geen doelgericht sportbeleid voeren voor deze sportbeoefenaars.

De Vlaamse regering wil de unitaire sportbonden responsabiliseren en hen aanmoedigen om hun organisatiestructuur op te splitsen in een Franstalige en Vlaamse sportfederatie. Het sportbeleid van de Vlaamse overheid wordt dan ook voor deze sporters van toepassing en zal de sportparticipatie en de kwaliteit van het sportaanbod doen toenemen.

De Vlaamse regering zal hiertoe volgend strategisch project opzetten:

- actieplan tot splitsing van de unitaire sportbonden.

5.5 Stimuleren en ondersteunen van beleidsvoorbereidend / beleidsondersteunend en toegepast sportwetenschappelijk onderzoek

Een degelijk sportbeleid dient onderbouwd te worden door beleidsvoorbereidend en beleidsondersteunend sportwetenschappelijk onderzoek. Het beleid moet op regelmatige tijdstippen getoetst worden op zijn efficiëntie en effectiviteit, en zo nodig bijgestuurd worden.

Als gevolg van de toenemende professionalisering heeft de sportsector ook behoefte aan toegepast sportwetenschappelijk onderzoek. De resultaten van deze onderzoeken betekenen een belangrijke steun voor een dynamische, prestatie- en kwaliteitsgerichte sportontwikkeling.

Voor beide soorten wetenschappelijk onderzoek moeten jaarlijks de nodige financiële middelen voorzien worden. Het betekent een essentiële voorwaarde om enerzijds een kwaliteitsbewaking en een efficiëntie- en effectiviteitsmeting van het sportbeleid mogelijk te maken en anderzijds om een kwaliteitsvolle ondersteuning te bieden aan de sportsector.

Met het stimuleren en ondersteunen van het sportwetenschappelijk onderzoek wil de Vlaamse regering over voldoende informatie beschikken om het beleid te kunnen sturen en de onderzoeksresultaten kunnen toepassen om de kwaliteit van de sportbeoefening en de sportprestaties te verhogen.

De Vlaamse regering zal hiertoe volgend strategische project opzetten:

- de mogelijkheden onderzoeken hoe en via welke kanalen toegepast sportwetenschappelijk onderzoek ondersteund kan worden.

5.6 *Uitbouw van een actieplan voor medisch verantwoord sporten*

Medisch verantwoorde sportbeoefening is een geheel van preventieve en curatieve maatregelen, bepalingen en aanbevelingen die de sportclub en de sportbeoefenaar in acht dienen te nemen met het oog op het lichamelijk en psychisch welzijn van de sportbeoefenaars. Medisch verantwoorde sportbeoefening behoort tot de preventieve gezondheidszorg en valt onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet inzake medisch verantwoord sporten is reeds van kracht sinds 11 juni 1991. Maar een efficiënte operationalisering van dit decreet, dat vele raakvlakken heeft met de sportsector, is nooit gebeurd. De antidopingcommissie heeft zelfs opgehouden te functioneren.

Het regeerakkoord stelt dat de dopingbestrijding efficiënter moet worden aangepakt. De controleurs van de Vlaamse Gemeenschap moeten hiertoe politionele bevoegdheid krijgen zodat een anticiperend beleid inzake de strijd tegen het dopinggebruik kan worden gerealiseerd. Tevens dienen afspraken gemaakt te worden tussen de Vlaamse administratie en de gerechtelijke instanties over de voortgangsbewaking van de dopingcontroles. De antidopingcommissie zal opnieuw worden geactiveerd zodat de dopingproblematiek op permanente wijze wordt gevolgd.

In sommige sporten worden reeds op zeer jonge leeftijd topprestaties geleverd, met alle daaraan verbonden risico's. Onder druk van de sociale omgeving (ouders, supporters, vriendjes,...) worden de kinderen aangezet om al op zeer jonge leeftijd in de georganiseerde competitiesport te stappen. Het spelelement durft te verdwijnen en de kinderen worden vaak louter prestatiegericht begeleid zonder de aangepaste pedagogische omkadering en ondersteuning. De vraag kan gesteld worden of het kind er is voor de trainer, de ouders, de club of eerder omgekeerd. De Vlaamse overheid dient hier regulerend en beschermend op te treden.

Het is dan ook noodzakelijk dat er een concreet actieplan opgesteld en uitgewerkt wordt waarin volgende deelaspecten van het medisch verantwoord sporten opgenomen zijn: dopingbestrijding, het bepalen van leeftijdsgrenzen bij (risico)sporten en sportmedische keuringen.

Met dit actieplan wil de Vlaamse regering enerzijds de integriteit van de sport vrijwaren en anderzijds een verantwoorde en gezonde sportbeoefening promoten. Hierdoor zal ook het fysiek en psychisch welzijn van de sportbeoefenaars bevorderd en beschermd worden.

De Vlaamse regering zal hiertoe volgend strategisch project opzetten:

- het opmaken van een actieplan medisch verantwoord sporten met het accent op het activeren van de antidopingcommissie, het manifest aanwezig zijn van Vlaanderen op het internationaal forum, de heroriëntatie van de erkende en gesubsidieerde sportmedische keuringscentra, preventie van sportletsels en het vastleggen van leeftijdsgrenzen in bepaalde sporttakken.

5.7 Uitbouw van de driehoek gemeente - sportclub - school

Het speerpunt van het Vlaamse sportbeleid situeert zich op het lokale vlak. De gemeente vervult hier een belangrijke scharnierfunctie. Zij vormt de voornaamste schakel tussen de sportaanbieder (sportclub, school, sportdienst) en de gebruiker (sportbeoefenaar) en is vaak voorwaardenscheppend voor een actieve sportbeoefening (infrastructuur, informatieverstrekking, promotie, etc). Ook de relatie burger - overheid is op het lokale vlak het best uitgebouwd.

Om het lokale sportbeleid maximaal te stimuleren en te coördineren is het aangewezen de drie peilers van dit beleid te versterken. Het concipiëren en uitwerken van een gestructureerd samenwerkingsverband tussen de gemeentelijke sportdienst, de lokale sportclubs en scholen zal hiertoe bijdragen.

De concrete invulling en operationalisering van dit samenwerkingsverband zal leiden tot een toename van de sportparticipatie en tot een kwaliteitsverbetering van het sportaanbod. Gelijktijdig worden de sportactoren op lokaal vlak geresponsabiliseerd.

De Vlaamse regering wil door het stimuleren van deze samenwerkingsverbanden een optimale aanwending realiseren van de beschikbare middelen op lokaal vlak (mensen, infrastructuur, logistiek, budget, etc.).

De Vlaamse regering zal hiertoe volgend strategisch project opzetten:

- het afsluiten van lokale sportconvenanten met als partners de gemeente, de scholen en de sportclubs

5.8 *Uitbouw en officialisering van de sportkaderopleidingen (Vlaamse Trainersschool)*

Een goede sporttechnische en bestuurlijke omkadering zijn basisvoorwaarden om een kwalitatief hoogstaand sportaanbod te realiseren. Een goede omkadering staat garant voor het goed aanleren van een sport en fungeert eveneens als belangrijk hulpmiddel om de sportparticipatie te verhogen en om de drop-out tegen te gaan. Uit het behoefteonderzoek Sportend Vlaanderen van Coopers&Lybrand blijkt dat sportclubs en sportfederaties slechts in beperkte mate een verbetering van het opleidingsniveau van hun sporttechnische medewerkers stimuleren. Clubs en sportfederaties hebben ook vaak gebrek aan gekwalificeerd administratief personeel. De huidige administratieve omkadering is onvoldoende gewapend om in een globaal kwaliteitssysteem mee te werken.

De Vlaamse trainersschool (VTS) verzorgt de sportkaderopleidingen in Vlaanderen en is een samenwerkingsverband tussen het Bloso, de sportfederaties en de Vlaamse universiteiten en hogescholen. De VTS wordt door Andersen Consulting (audit Bloso) als voorbeeld gesteld van een partnership dat tot kwaliteitsverbetering leidt. VTS is een belangrijk instrument voor de Vlaamse overheid om een kwaliteitsvol sportbeleid te ontwikkelen.

Het is wenselijk de sportkaderopleidingen in Vlaanderen te valoriseren. De partners van de VTS en de andere sportactoren kunnen uitsluitend gekwalificeerde lesgevers inzetten voor alle door hen georganiseerde sportactiviteiten en -initiatieven, die door Vlaamse gemeenschap worden ondersteund. Dit wordt reeds aangemoedigd en gestimuleerd via het nieuwe decreet op de sportfederaties.

De sportconsument heeft geen enkele garantie inzake de kwaliteit van de sportbegeleiding wanneer hij participeert aan activiteiten of initiatieven van de niet-erkende sportfederaties, de commerciële sector, de non-profit sector,... Het is dan ook van belang voor de sportbeoefenaar dat de Vlaamse overheid initiatieven ontwikkelt die een verhoogde kwaliteitszorg nastreven. Het officialiseren van de VTS als erkenningsorgaan in Vlaanderen voor sportkaderopleidingen kan hiertoe bijdragen.

Om de dienstverlening en het kwalitatieve aanbod nog te verbeteren zal de werking van de VTS geoptimaliseerd worden. Hiervoor dienen verschillende maatregelen getroffen worden:

- een verbetering, uitbouw en professionalisering van de organisatiestructuur (stuurgroep, denkcellen, pedagogische cel, inspectiecel, etc.);
- het verhogen van het aantal opleidingen;
- een erkenning van de VTS-getuigschriften;
- het officialiseren van de VTS als erkenningsorgaan in Vlaanderen voor de sportkaderopleidingen, ook deze van andere actoren.

De uitbouw en officialisering van de sportkaderopleidingen zal niet alleen leiden tot een verhoging van de kwaliteit van het sportaanbod maar onrechtstreeks ook de sportparticipatie doen toenemen en eveneens bijdragen tot een betere kwalitatieve werking van de verschillende actoren.

De Vlaamse regering zal hiertoe volgend strategisch project opzetten:

- het officialiseren en intensifiëren van de sportkaderopleidingen van de Vlaamse Trainersschool

5.9 Herdefiniëren van de opdrachten van het Bloso en operationalisering van de afdeling Jeugd en Sport binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Er dient een duidelijke taakverdeling te gebeuren tussen het Bloso en de afdeling Jeugd en Sport binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De opdrachten van het Bloso zullen geherdefinieerd worden i.f.v. het te voeren sportbeleid.

Teneinde het lokale (jeugd)sportbeleid ten volle te kunnen ondersteunen, is een maximale uitbouw van de provinciale Bloso-inspectiediensten wenselijk.

De afdeling Jeugd en Sport van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zal geoperationaliseerd worden om haar taak als coördinerende en beleidsvoorbereidende administratie inzake sport (ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, federale overheid, Bloso) waar te nemen. Alle overheidsinstanties die beslissingen nemen i.v.m. sportmateries, kunnen also beter gecoördineerd worden.

De Vlaamse regering zal hiertoe volgende strategische projecten opzetten:

- de operationalisering van de afdeling Jeugd en Sport van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap;
- het aanpassen van het decreet bestuurlijk beleid betreffende het Bloso.